laan kuin salama, mutta ohjaaja (diesel) on kompastellut vuorotellen esteisiin, koiraan ja omiin jalkoihinsa. Harrastus olisi pitänyt aloittaa vähintään 20 vuotta aikaisemmin, jotta osaisin tehdä tarvittavat päätökset sekunnin murto-osassa ja taipua sitten oikeanlaiseen valssiin, niistoon, takaaleikkaukseen tai mitä kaikkia niitä olikaan...

Agilitytreeni on myös ollut mainio paikka tarkkailla Tikun käyttäytymistä korkeassa viettivireessä. Tekniset harjoitukset ja ensimmäiset radanpätkät sujuvat yleensä hyvin. Sitten se tapahtuu: pentu lähtee lapasesta. Täysin. Vaikkapa löytää jostain palkkaamiseen käytetyn ruokakipon ja alkaa riepotella sitä villisti leikkien. Tai karkaa suorittamaan pari ylimääräistä estettä. Putkiesteen läpimenon sijaan hyppää putken päälle ja tasapainoilee huojuen sen kiikkerällä katolla. Juoksee loivan A-esteen puoliväliin, pysähtyy siihen ja kurkottaa ottamaan vetolelun tuolilta, katsojan selän takaa. Mitä tahansa voi tapahtua, ja kurssitoverit saavat taas nauraa vedet silmissä. Jos vielä tämän jälkeen yritämme jatkaa, on ylitilaan ajautunut pentu hieman haasteellinen ohjattava. Agilityssä kun koiran pitäisi seurata käsiohjauksia ilman että puree niihin kätösiin kiinni... Pienen rauhoittumishetken jälkeen Tikku on taas toimintakunnossa ja pääsemme jatkamaan.

Nuo keskiviikkoiltojemme agiliitoshow't ovat pian päättymässä, ja toistaiseksi olen ymmärtänyt olla ilmoittautumatta uusille kursseille. Tarkoitus olisi vaihteeksi keskittyä niihin asioihin, jotka ohjaajana jo osaan. Tottiksessa perusvalmiuksien kehittely jatkuu. Ensimmäinen sheippaamalla opetettu liikkeen osa, edestä perusasentoon siirtyminen, alkaa olla hyvällä mallilla. Pennun vapaaehtoisesti tarjoamiin liikkeisiin olen vähitellen alkanut yhdistää käskysanoja. Esimerkiksi "seuraa"-käskyllä pentu istuu vieressäni kuin patsas, jos seison, ja lähtee jo hyvinkin varmasti vasemman jalkani mukaan, jos lähden liikkeelle. Kontakti pysyy hienosti molemmissa versioissa. Ensi viikolla alkavat vakivuoroni peiliseinällä varustetussa hallissa – on kiva päästä peilistä tarkastelemaan sekä pennun että ohjaajan suoruutta.

Yhtä innolla odotan myös pitämääni hakukurssia, jonka myötä Tikku pääsee tutustumaan hakuun yhdessä kurssilaisteni kanssa! On hienoa päästä treenaamaan pentua lajeissa, joissa aiempi koirani on jo hoitanut koeeläimen virkaa ja auttanut oman punaisen lankani löytämisessä. Toki tunnen Tikkua jo sen verran, että osaan odottaa yllätyksiä: uusi koira, uudet kujeet... Mutta onneksi haku on niin yhteisöllinen laji, että ohjaajan kokemukset eivät ikinä rajoitu omaan koiraan. Treenikaverina ja maalimiehenä olen päässyt mukaan kymmenien koirakoiden erilaisia ongelmia ratkomaan ja tietenkin myös niiden hyvää työtä ihailemaan. Iso kiitos siis kaikille, joiden kanssa olen saanut hakua oppia ja treenata! Suunnitelmat on tehty, ja luotsaan Tikun hakumetsään iloisen luottavaisin mielin. Silloin on lupa nostaa nokka maasta ja mennä lujaa...

TEKSTI Vesa Hepomäki **KUVAT** Sampsa Väntsi

Mitä koira voi etsiä... Hometta! Koira, harrastuksesta työksi!

Koira viedään vieraaseen kohteeseen, jossa se nuuskii nenä tuhisten seinänvierustoja ja muita riskikohteiksi arvioituja tiloja. Tuhina jatkuu... ja sitten ohjaajan kommentit: "Hyvääää... hieno poika!" Mistä on oikein kysymys?

Kannuksen maaseutuoppilaitoksessa meneillään oleva homekoiraohjaajan koulutus vastaa hyvin Ympäristöministeriön johtamaan valtakunnalliseen Kosteus- ja hometalkoiden toimintaohjelmaan. Talkoiden tehtävänä on saattaa alkuun suomalaisen rakennuskannan tervehdyttäminen kosteus- ja homevaurioista. Homekoiraohjaajan koulutus kestää 1,5 vuotta ja on ensimmäinen laatuaan Suomessa. Koulutuksessa on tarkoitus hyödyntää koiran hajuaistia eri kohteiden homevaurioiden kartoittamisessa ja paikallistamisessa. Koulutukseen haki yli sata koiranohjaajaa koirineen. Näistä vajaa puolet kutsuttiin valintakokeeseen, ja tällä hetkellä kurssilla opiskelee 17 koirakkoa, joista kaksi saksanpaimenkoiria. Kurssilaiset valmistuvat tammikuussa 2012, ja osa tulee aloittamaan toiminnan itsenäisenä homekoiraohjaajayrittäjänä.

"Sivulle... etsi..." Ohjaaja lähettää koiransa löydön jälkeen jälleen töihin ohjaten, mistä tulee etsintää jatkaa, ettei palata jo ilmaistuun kohtaan. "Koiramme Jyrki (spu Ratsumestarin Lucifer) on osoittautunut koulutuksessa varmaksi työskentelijäksi. Sen kanssa on mahtavaa tehdä töitä! Voin luottaa sen tekemiin ilmaisuihin, ja vielä kun se on niin äijä ja tyytyväinen itseensä, kun se saa kannustusta ja palkkioita löydöistä. Se oikein säteilee onnesta", iloitsee koiran ohjaajana toimiva **Saara Pulkkinen**.

Saara on aina halunnut tehdä töitä koirien kanssa. Parhaina saavutuksinaan hänellä on omistamallaan ja itse kouluttamallaan koiralla (spn Sonorian Alzira) palveluskoirien metsäjäljen Uudenmaan piirinmestaruus vuodelta 2007 sekä saksanpaimenkoirien metsäjäljen Suomen mestaruus vuodelta 2008. Nyt unelmasta on tulossa totta; koiraharrastuksesta ammatti!

Homekoiraohjaajan koulutus toteutetaan monimuotokoulutuksena, jossa lähiopetusta on keskimäärin viisi päivää kuukaudessa. Etäjaksoilla opiskelijat kouluttavat ja harjoituttavat koiraansa sekä tekevät erilaisia etätehtäviä. Osa tehtävistä on kirjallisia mutta pääosa käytännön harjoitustehtäviä. Opintojen ja etätehtävien suoritusta seurataan lähiopetusjaksoilla. Koulutettavat koirat opetetaan etsimään vauriokohteissa yleisimmin esiintyviä homeita, ja homehtuneina materiaaleina

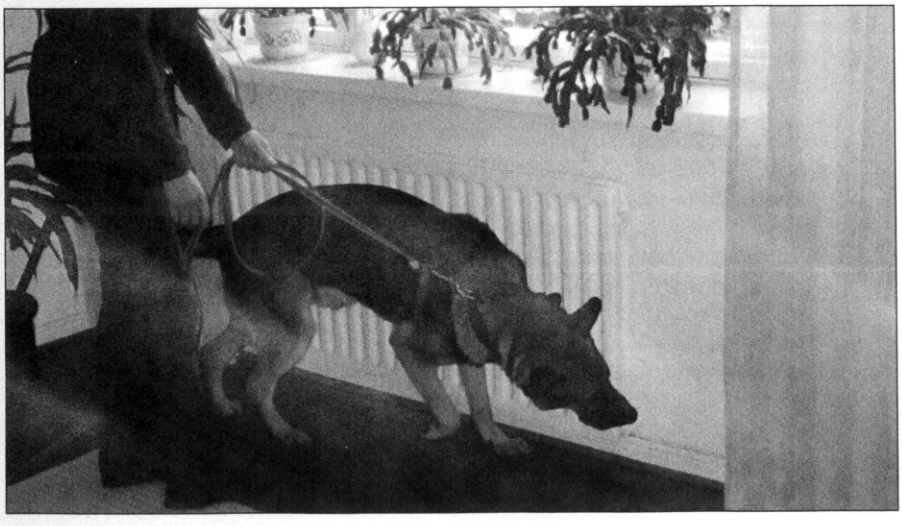

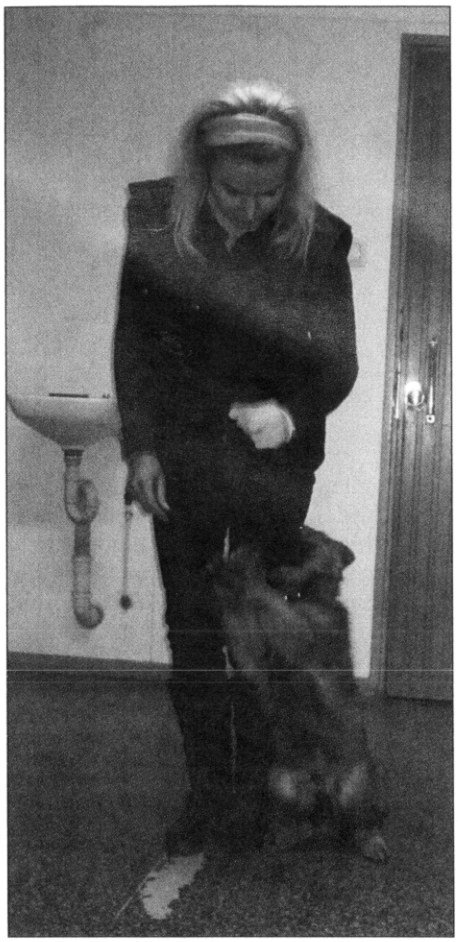

FAKTAA

- 27 % pientaloasukkaista on havainnut asunnossaan hometta.
- Koiran hajuaistin on arvioitu olevan noin miljoona kertaa paremman kuin ihmisen.
- Ihmisellä on viisi miljoonaa haju solua, sitä vastoin saksanpaimenkoiralla hajusoluja on 220 miljoonaa.
- Homekoirat koulutetaan Kannusen Maaseutuopistossa homekoirakoulutuksessa samoilla menetemillä kuin poliisin ja tullin etsintään koulutettavat virkakoirat.
- Etsintäkoiran laatuun liittyviä seikkoja
  - Koiran kyvykkyys etsintätyöskentelyyn (synnynnäiset ominaisuudet ja luonteenpiirteet)
  - Koiran motivoituneisuus etsintätyöskentelyyn
  - Ei ongelmia eri pinnoilla eikä ääniherkkyyttä
- Homekoiraohjaajalla tulee olla kyky lukea ohjattavaa koiraansa sekä kouluttaa sitä.

käytetään harjoituksissa erilaisia rakennusmateriaaleja, joihin on tartutettu homeen hajua.

Taas pallo lentää palkkioksi löydöstä! Hieno ilmaisu raapimalla kohtaan, jossa homeen haju on vahvimmillaan. ”Jyrki tekee töitä jo järjestelmällisesti ja rauhallisesti. Alun vauhdikkaasta ryntäilystä on edetty kiitettävästi. Se tietää, mitä siltä halutaan, ja se nauttii työnteosta. Into ihan piukeana. Eikä moottori tunnu loppuvan kesken”, kertoo Saara Pulkkinen.

Koulutuksessa on luennoitsijoina ja kouluttajina toiminut asiantuntijoita yliopistoista, Suomen Sisäilmakeskuksesta, Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta, lakitoimistosta, rakennusalalta sekä virkakoirapuolelta. Käytännön harjoituksissa on etsitty eri kohteisiin kätkettyjä materiaaleja sekä hyödynnetty todellisia kosteus- ja homevauriokohteita.

”Meillä Mikkelissä on saatu erinomaiset harjoituspaikat yhteistoiminnassa Senaatti-kiinteistöjen kanssa. Yhteistoiminta on mahdollistanut harjoittelun suurissakin kohteissa ja siten, että olemme voineet harjoitella myös pitkää tyhjää etsintää. Tämä on ollut tärkeää muun muassa koiran motivaation seuraamiseksi ja kehittämiseksi”, sanoo Saara Pulkkinen. ”Valmistuessani tulemme olemaan ainut toimija Etelä-Savon alueella. Tietenkin toiminta-alueenamme on asiakkaiden tarpeiden mukaisesti koko Suomi. Olemme jo nyt saaneet erittäin positiivista palautetta harjoituskohteissamme suoritetuista etsinnöistä. Siksi luotan toimintatapaamme ja siihen, että helmikuussa alkava yritystoiminta tulee toimimaan hyvin.”

Koulutuksessakin on painotettu, että kohteissa tehtyjen havaintojen ja ilmaisujen jälkeen varsinainen asian tarkempi selvittäminen ja korjausarvion tekeminen kuuluvat rakennusalan ammattilaisille. Koiralla voidaan kuitenkin nopeasti pintoja rikkomatta paikallistaa ne kohdat, joihin jatkokartoitus kannattaa keskittää. Rakenteita ei tarvitse purkaa turhaan eikä pintoja avata etukäteen. ”Olemme käytännössä jo nyt havainneet, että vaikka kohteessa on aiemmin tehty kosteuskartoitus pintakosteusmittarilla, ne eivät ilmaise kosteuseristysten alla olevia ongelmia eivätkä kuivana olevaa homekasvustoa. Koiran on todettu olevan erinomainen lisä esimerkiksi tällaiseen kartoitukseen”, toteaa Saara.

Kartoitettavassa kohteessa alkaa etsintä olla lopussa, mutta Jyrki haluaisi silti jatkaa. Jyrki saa loppupalkan, minkä jälkeen se viedään autoon. Lopuksi kuvaamme vielä ilmaisukohteet loppuraporttia varten ja keskustelemme etsinnän yksityiskohdista asiakkaan kanssa. Työ etsintäkohteessa on päättynyt, mutta kotona odottaa raportin viimeistely.

Homekoirayrittäjänä toimimisen edellytyksenä on hyvä koirankoulutustaito sekä kyky lukea omaa koiraa. Lisäksi koiralla tulee olla erinomainen motivaatio tehdä työtä. ”Onneksi meillä on sellainen ”diiseli”, joka tekee töitä tasaisen varmasti! Lisäksi olemme juuri hankkineet sille työparin Maurin (spu Evergray's Radulf), jolta ei todellakaan moottori tunnu loppuvan kesken”, nauraa Saara. ”Halusimmekin aktiivisen ja saalisviettisen pennun. Kahdella koiralla mahdollistetaan koirien lepo ja tarvittava palauttava harjoittelu työnteon lisäksi. Odotan sitä, että pääsemme aloittamaan yritystoimintamme.”

Saara Pulkkinen
puh. 040 541 1367
pulkksaa@gmail.com